

Šlechtičtí studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě a jejich rodiny

JIŘÍ BOŘECKÝ

Stará matrika studentů jihlavského jezuitského gymnázia, uložená v jihlavském okresním archivu, s názvem *Album Studiosorum Gymnasii Societatis Iesu ab Anno Christi 1626* končí rokem 1773. Z historického i genealogického hlediska je *Album* neocenitelným pramenem poznání vzdělanosti obyvatel našeho kraje, ale nejen jeho. Věhlas jezuitského gymnázia v Jihlavě byl tak značný, že i vzdálené šlechtické rodiny sem posílají studovat své syny, ačkoliv jsou nablízku jiná gymnázia. Seznam žáků obsahuje na dvě stě šlechtických jmen, přičemž u některých rodin studovalo i více po sobě jdoucích generací. Zvláště to platí pro jihlavskou nobilitu. Bylo vybráno deset šlechtických rodin, z nichž většina v našem kraji žila a měla deskové statky. Tyto rody patří k méně významným rodinám střední a nižší šlechty, které bývají neprávem opomíjeny. Ztrácejí se ve stínu Lobkoviců, Černínů, Valdštejnů a jiných významných rodin. Bez nich by však byla naše historie příliš jednotvárná. Seznamy studentů dokazují, že i nebohaté šlechtické rodiny si vážily vzdělání a posílaly sem své syny i z tak odlehlých míst, jako je malá vesnice Zboží nedaleko Habrů v Čechách. Prominentní synové bohatých šlechtických rodin studují na jiných gymnáziích. Na našem gymnáziu studuje z vyšší šlechty v 17. století pouze hrabě Collalto, ale jenom jeden rok. Následuje ještě několik hraběcích rodin: hrabě Hrzán, hrabě Lažanský a několik příslušníků vedlejší větve hrabat Ditrichštejnů. V 18. století studují na gymnáziu z významných rodin pouze Dejmobat Ditrichštejnů. V 18. století studují na gymnáziu z významných rodin pouze Dejmobat ze Stříteže a Mitrovští z Nemyšle. Z deseti vybraných rodin sedm vymírá. V současnosti žijí Bechyňové, Dobřenští a Fučíkovští.

Nepříznivá hospodářská situace v 17. a 18. století nedovoluje těmto rodinám, hospodařícím většinou na malých statcích, konkurovat velkým panstvím. Většina z nich hospodaří postaru a nepříliš rentabilně. V průběhu těchto století podstatná část nižší a střední šlechty vymírá nebo se pauperizuje. Výjimka ovšem potvrzuje pravidlo. V našem kopcovitém a neúrodném kraji přecházejí v průběhu 18. století skoro všechny malé deskové statky do vlastnictví nešlechticů, postupující nové třídy občanského původu. Střední velkostatek (opomineme-li latifundia) si většinou udržel šlechtické maji-

tele. Všeobecná absence nižší šlechty se odráží i na počtu šlechtických studentů na jihlavském jezuitském gymnáziu. Od třicátých let 18. století jsou na gymnáziu spíše výjimkou. Jihlavská nobilita tou dobou také slábne. Některé rody vymírají, jiné postupem let, při značném zchudnutí, ztrácejí vědomí o svém šlechtickém původu. Vyhledat v *Albu* šlechtické studenty bylo leckdy velmi obtížné. Mnohdy jsou jejich jména uváděna ve zkomolené podobě, často bez titulů.

Účelem této stati je vyzdvihnout z hlubin zapomnění neznámé šlechtické studenty a jejich rodiny, které neodmyslitelně náleží k našim bohatým dějinám. Pro všeobecné seznámení s poměry a stavem gymnázia, odkazujeme na studii Karla Křesadla *Studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě*, která je otištěna ve Vlastivědném sborníku Vysočiny, oddíl věd společenských VIII, 1992, s. 119 - 130.

ALLMANOVÉ Z ALMŠTEJNA

1668 - 1672	2. – 5. třída	Adam Jindřich
1668 - 1672	1. – 4. třída	Jan
1718 - 1719	6. třída	František

Rodina Allmanů z Almštejna byla moravskou novoštitnou šlechtickou rodinou, jejíž předek byl měšťanem ve Znojmě. Prosté šlechtictví obdrželi 8. května 1590, říšské šlechtictví 12. října 1626, 27. června 1628 byli přijati mezi moravské rytíře. Český rytířský stav dostali 25. října 1650, potvrzení starého rytířského stavu 11. prosince 1693. Nový panský stav (baronát) obdržel až předposlední mužský člen Karel Gothard (25. dubna 1743).¹ Ačkoliv byli německého měšťanského původu, rychle splynuli s okolní nižší českou šlechtou. Do svého vymření žila rodina na Moravě, kde vlastnila pouze malé deskové statky.

Na jihlavském gymnáziu současně studovali dva bratři: Adam Jindřich a Jan. Později studoval František, syn Adama Jindřicha. Otcem obou bratrů byl Jan Arnošt rytíř Allman z Almštejna. Do jihlavského kraje se přiženil. Okolo roku 1650 si vzal za manželku Marii Polyxenu rytířku Ostrovskou ze Skalky, dědičku statků České Olešné a Maršova. Marie Polyxena však zemřela již v roce 1665. Po její smrti se Jan Arnošt znovu oženil s Justinou Florentinou Tichtlovou z Tützingenu, která zemřela až v roce 1711.² Jan Arnošt byl císařským radou, po první manželce zdědil nevýnosná panství Českou Olešnou s Maršovem. Věnoval se státní službě a úspěšně postupoval. Zastával v hierarchii zemských úředníků nižší funkce, které byly vyhrazeny rytířskému stavu. V roce 1654 byl již menším písařem Markrabství moravského, zemským purkrabím v letech 1672 - 1687, místosudím 1687 - 1693. Naposledy zastával funkci zemského podkomořího 1693 - 1708 a krátce nato zemřel.³ Také byl za rytířský stav komisařem lánových vizitací Jihlavského a Znojmského kraje.⁴ Z obou manželství měl mnoho dětí, ale nás zde zajímají pouze jeho synové z prvního manželství: Adam Jindřich a Jan. Nejprve uvedeme mladšího Jana. Narodil se na otcově statku Maršově roku 1658. Vystudoval první až čtvrtou třídu našeho gymnázia. Kde dostudoval, není známo. V dalších pramenech se neuvádí, proto se zdá, že zemřel poměrně mlád. Adam Jindřich se narodil v Hostěradicích u Moravského Krumlova roku 1657. Na jihlavské gymnázium vstoupil jako žák druhé třídy (principy). Je možné, že první ročník absolvoval na je-

zuitském gymnáziu ve Znojmě, neboť k tamnímu městu měla rodina blízký vztah. Telčské gymnázium můžeme vyloučit, protože ještě nebylo založeno, a na jindřichohradeckém nestudoval.⁵ Kde dostudoval, není také známo, snad to bylo opět ve Znojmě. Podle rodinných smluv převzal ještě za života svého otce roku 1688 jeho statky Českou Olešnou s Maršovem.⁶ V roce 1694 koupil za 7.000 zlatých od Jindřicha Václava Radkovce z Mirovic sousední statek Palupín, ale otálel s placením, proto mu byl intabulován až roku 1699.⁷ Byl také hejtmanem panství v Telči.⁸ Poprvé se oženil s Annou Marií Flammovou z Thonhausenu, která zemřela v Telči v červnu 1695.⁹ Druhé manželství uzavřel v roce 1699 s Karolinou Amálií Mayerovou z Mayersbergu. Ta se krátce po jeho smrti znovu provdala za jeho nevlastního bratra Karla Gotharda. Zemřela v Olomouci 22. srpna 1749, kde žila se svým druhým manželem.¹⁰ Karel Gothard, nevlastní bratr Adama Jindřicha, pocházel z druhého manželství Jana Arnošta s Justinou Florentinou. Byl nejvýznamnějším členem rodu Allmanů. Narodil se v roce 1681.¹¹ Vstoupil do státní služby a zastával významné úřady. Byl císařským radou, zemským přísedícím, prezidentem společenstevního direktoria a soukenické manufaktury v Jihlavě.¹² V letech 1726 a 1731 - 1740 zastával úřad jihlavského krajského hejtmana, v letech 1744 a 1746 byl jeho zástupcem.¹³ Vyvrcholením jeho kariéry bylo povýšení do nového panského stavu 25. dubna 1743.¹⁴ Posléze přešel do Olomouce, kde byl od roku 1748 krajským hejtmanem Třebovsko - Kolštejnské čtvrti Olomouckého kraje.¹⁵ V této funkci také v Olomouci 3. ledna 1757 zemřel.¹⁶

Adam Jindřich zemřel v Telči 9. ledna 1703.¹⁷ Z prvního manželství měl syna Jana Františka, nar. 1689, který zemřel bezpochyby před svým otcem. Z druhého manželství potom dvě děti: dceru Josefu Amálii, nar. 7. května 1700 v Telči,¹⁸ + Olomouc 11. ledna 1768,¹⁹ provdanou za šlechtice Horna, a syna Františka. Ten se narodil v Telči 4. srpna 1702²⁰ a vystudoval na jihlavském gymnáziu pouze šestou třídu (rétoriku). Předcházejících pět tříd absolvoval pravděpodobně na gymnáziu v Telči. Za jeho nezletilosti prodala matka nejprve roku 1706 Maršov, a posléze roku 1707 i Palupín.²¹ On sám vstoupil po ukončení studií do premonstrátského řádu a statek Českou Olešnou v roce 1721 předal své matce.²² Byl řádovým knězem kláštera v Nové Říši, kde přijal řeholní jméno Norbert. V letech 1739 - 1740 působil jako farář v Staré Říši, později přešel do Krasonic, kde byl farářem od roku 1749 až do své smrti v roce 1759.²³ Byl poslední svého rodu a jeho nevlastními sestrami rodina vymřela i po přeslici. Na České Olešné hospodařila Františkova matka s otčímem. Když zemřela, prodal její manžel spolu se čtyřmi dcerami statek Českou Olešnou v roce 1751 svému zeti Karlu Gotfrýdovi rytíři z Mošlic.²⁴ Tímto prodejem a Františkovou smrtí nadobro zmizela rodina Allmanů z našeho kraje.

Erb 1693: Čtvrcený štít. 1. a 4. pole dělené černě a zlatě, přes ně vpravo hledící střelec s napjatým lukem, stojící na zeleném trojvrší. 2. a 3. pole červené, přes ně stříbrný kozel ve skoku, hledící vpravo a zadníma nohama stojící na zelené zemi. V klenotu černé křídlo. Přikryvadla černo - zlatá a červeno - stříbrná.²⁵

POZNÁMKY

- 1 Heinrich von KADICH - Conrad BLAŽEK, *Der mährische Adel*, Nürnberg 1899, s. 1, 257 (kde i rodokmen, ale nesprávně); též August von DOERR, *Der Adel Böhmischen Kronländer*, Prag 1900, s. 229, pagina 216; Mojmír ŠVÁBENSKÝ, *Knihy přijímání do rytířského stavu Moravského markrabství*. In: Josef Pilnáček, *Neznámé rody a znaky staré Moravy*, Brno 1983, s. 264.

- 2 Moravský zemský archiv (MZA) v Brně, Fond C 2 (Šlechtické pozůstalosti), A 11, W 149.
- 3 Christian d' ELVERT, *Notizen - Blatt*, Nro. 2, Brünn 1866, s. 10 - 11.
- 4 František MATĚJEK, *Lánové rejstříky Jihlavského a Znojemského kraje z let 1671 - 1678*, Praha 1983, s. 14.
- 5 František TEPLÝ, *Dějiny města Jindřichova Hradce*, díl II., svazek 2, Jindřichův Hradec 1932, s. 333 - 344 (Seznam žáků gymnasia jezuitského).
- 6 *Moravský genealogický slovník*, Brno 1983, s. 14.
- 7 Ladislav HOSÁK, *Historický místopis země Moravskoslezské*, Praha - Brno 1938, s. 14, 945.
- 8 Jan BERINGER - Jaroslav JANOUSEK, *Město a panství Telč*, Telč 1892, s. 44.
- 9 MZA Brno, C 2, A 6.
- 10 Tamtéž, A 42.
- 11 *Moravský genealogický slovník*, s. 14.
- 12 Tamtéž, s. 14.
- 13 Ch. d' ELVERT, *Oesterreichischen - Verwaltungs - Geschichtes*, Brünn 1880, s. 675.
- 14 A. von DOERR, *c. d.*, s. 229, pagina 216.
- 15 Ch. d' ELVERT, *c. d.*, s. 677.
- 16 MZA Brno, C 2, A 52.
- 17 Tamtéž, C 2, A 11.
- 18 Tamtéž, Matrika Telč, Sign. 6.974, s. 118.
- 19 Tamtéž, C 2, H 178.
- 20 Tamtéž, Matrika Telč, Sign. 6.974, s. 159.
- 21 L. HOSÁK, *c. d.*, s. 945.
- 22 Jan TIRAY, *Vlastivěda moravská, Telecký okres*, Brno 1913, s. 261.
- 23 Gregor WOLNÝ, *Kirchliche Topographie von Mähren*, II. Abtheilung, II. Band, Brünn 1860, s. 342, 402.
- 24 L. HOSÁK, *c. d.*, s. 948.
- 25 H. v. KADICH - C. BLAŽEK, *c. d.*, s. 1.

AMCHOVÉ Z BOROVNICE

1706 - 1707 1. třída Jan

Stará česká vladycká rodina Amchů z Borovnice pocházela ze vsi Borovnice u Spáleného Poříčí. Nejstarší známý předek se připomíná v roce 1456.¹ Nikdy nebyla příliš zámožná a nezastávala žádný významný zemský úřad. Pobělohorské konfiskace se jich příliš nedotkly.² V roce 1657 byli povýšeni do rytířského stavu.³

Na jihlavském gymnáziu studoval pouze jeden člen rodiny Amchů. Náš student Jan se narodil na zámku Zboží 5. dubna 1696. Byl synem Jana Matyáše rytíře Amchy z Borovnice a jeho druhé manželky Terezie Maxmiliány, rozené Klusákové z Kostelce.⁴ Na našem jezuitském gymnáziu vystudoval první třídu (parvu). Zdali na jiném gymnáziu pokračoval ve studiu, nevíme. V roce 1719 byl uznán zletilým.⁵ Po smrti svého otce Jana Matyáše, 12. září 1730, zdědil jeho statky Nejepín, Novou Ves, Bačkov a Zboží na Čáslavsku.⁶ Dlouho potom nežil. Zemřel v Nejepíně 30. listopadu 1732 a pohřben v Heřmani.⁷ Byl poslední svého rodu, neboť z manželství, které uzavřel v Lipnici n. Sázavou 30. prosince 1725 s Evou Eleonorou sv. paní Vernierovou z Rougemontu, neměl potomky.⁸ Jeho manželka pocházela ze staré francouzské šlechtické rodiny, ale od Bílé hory usedlé v Čechách, kde dlouhá léta vlastnila panství Lipnici n. Sázavou. Narodila se ve Světlé n. Sázavou 25. srpna 1689.⁹ Statky po Janově smrti prodány, pouze vdova vlastnila nějaký čas Nejepín. Eva Eleonora se znovu provdala ve Staré Boleslavi

28. září 1735 za císařského poručíka, o sedmnáct let mladšího Karla Ferdinanda rytíře Zádubského ze Šontálu, který byl již také vdovcem. Zemřela bezdětná v Havlíčkově Brodě 15. srpna 1742.¹⁰ Její druhý manžel Zádubský ji o dlouhá léta přežil. Zemřel také v Havlíčkově Brodě 19. srpna 1780.¹¹ Janovou sestrou, Janou Konstancií, abatyší šlechtického ústavu na Novém Městě v Praze (Anglické panny), vymřela rodina 12. října 1786 i po přeslici.¹²

Erb: V červeném štítě vzhůru postavené stříbrné hrábě s pěti zuby. V klenotě také vzhůru postavené stříbrné hrábě s pěti zuby. Přikryvadla červeno - stříbrná.¹³

POZNÁMKY

- 1 *Ottův Slovník naučný (OSN)*, díl II., Praha 1889, s. 165.
- 2 Tomáš BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618*, díl 1., Praha 1882, s. 1 - 2.
- 3 *OSN*, díl II., s. 166.
- 4 Státní ústřední archiv (SÚA) v Praze, Dobřenského genealogická sbírka (DGS), č. 11.
- 5 *Slovník naučný*, díl X., Praha 1873, s. 26.
- 6 SÚA Praha, DGS, č. 11.
- 7 Tamtéž, DGS, č. 11.
- 8 Tamtéž, DGS, č. 11.
- 9 Tamtéž, DGS, č. 1182.
- 10 Tamtéž, DGS, č. 1182.
- 11 Tamtéž, DGS, č. 1270.
- 12 Roman PROCHÁZKA, *Rodopisná encyklopedie Československa*, Praha 1931, s. 38.
- 13 R. PROCHÁZKA, *c. d.*, s. 38; též August SEDLÁČEK, *Českomoravská heraldika*, díl II., Praha 1925, s. 96 (kde modré hrábě).

BECHYŇOVÉ Z LAŽAN

1661 - 1662	4. třída	Ignác
1663 - 1665	6. třída (opakoval)	
1689 - 1696	1. – 6. třída (opakoval čtvrtou třídu)	Václav
1699 - 1702	1. – 3. třída	Ignác František
1704 - 1707	1. – 3. třída	František

Stará panská rodina Bechyňů z Lažan pocházela ze Slezska. Původně se psala ze Seidlitz. Do Čech přicházejí počátkem 15. století. Rodina byla velmi četně rozvětvena, její příslušníci zastávali důležité zemské úřady. Vlastnili v Čechách mnohé statky.¹ Na Moravě se usídlili až počátkem 19. století, kdy v Jihlavě zdědili později tzv. Bechyňovský dvůr.² Na jihlavském jezuitském gymnáziu studovali pouze příslušníci rozsochatecké větve, která se později dostala do Jihlavy. Časem upadli Bechyňové z Lažan do rytířského stavu. Jedna z větví setrvala v rytířském stavu, další dvě obdržely 30. května 1712 a 24. září 1737 panský stav (baronát).³

Z Bechyňovského rodu studovali na našem gymnáziu čtyři její příslušníci. Otec prvního, Ignáce, byl Mikuláš Šťastný rytíř Bechyně z Lažan, který koupil od svých příbuzných v březnu 1651 statek Rozsochatec u Havlíčkova Brodu.⁴ Zemřel na Rozsochatci již v lednu 1668. Jeho manželkou byla Eliška Marie rytířka Věžníková z Věžník.⁵ Zůstali po něm dva synové. Starší byl náš student Ignác, uváděný také jako Ignác

Mařík, který se narodil v Kutné Hoře asi v roce 1648. V Jihlavě vystudoval nejprve čtvrtou třídu (syntax) a po ročním přerušení i šestou třídu (rétoriku), kterou opakoval. Nevíme, kde vystudoval první tři třídy a také i pátou. Po otci zdědil společně s bratrem Františkem Leopoldem statek Rozsochatec. V době bratrovy nezletilosti byl jeho poručníkem. Zemřel poměrně mladý a svobodný na svém zámku v Rozsochatci v roce 1681, pohřben je v augustiniánském klášteře v Havlíčkově Brodě.⁶ Jeho bratr František Leopold se již narodil v Rozsochatci 1661 a zemřel na svém zámečku ve Vilémovicích 15. února 1736.⁷ Byl císařským radou a krajským hejtmanem v Čáslavi. Po bratru Ignáci Maříkovi zdědil jeho díl Rozsochatce a přikoupil statky Vilémovice a Pavlov. Majestátem, daným v Prešpurku, byl 30. května 1712 povýšen do panského stavu.⁸ Sňatek uzavřel v Třebešicích roku 1679 s Marií Magdalenou Sohierovou z Windmühlu, narozenou v Třebešicích 1657. Zemřela na manželově sídle ve Vilémovicích 14. června 1726.⁹ Z manželství vzešli tři synové, kteří všichni studovali na jihlavském gymnáziu. Nejstarším synem byl Václav, který se narodil v Rozsochatci roku 1680. Po absolvování jihlavského gymnázia sloužil ve vojsku. Dosáhl hodnosti rytmistra kyrysnického pluku hraběte Pálffyho. Otec mu ještě za svého života předal statek Rozsochatec s vesnicemi Čachotínem a Břevnicí. Zemřel v nevysokém věku na svém zámku v Rozsochatci 7. dubna 1729. Oženil se v Praze 27. dubna 1717 s Janou Františkou hr. Věžníkovou z Věžník, narozenou v Praze 21. března 1699. Zemřela na rozsochateckém zámku 21. listopadu 1748. Oba jsou pohřbeni v augustiniánském klášteře v Havlíčkově Brodě.¹⁰ Celá rodina byla velkými příznivci augustiniánů v Havlíčkově (Německém) Brodě, kteří jim dovolili zřídit v jejich kostele rodinnou hrobku. Jejich potomci dosud žijí na Moravě a v Německu.¹¹

Druhým bratrem byl Ignác František, který se narodil v Rozsochatci roku 1692. Z neznámých důvodů nedokončil studia na jihlavském gymnáziu, vystoupil ještě před ukončením třetí třídy (grammatiky) v lednu 1702. Rovněž nevíme, zdali dále pokračoval ve studiu na jiném gymnáziu. Vstoupil do císařské armády a dosáhl hodnosti generálmajora dragounů. Po otcově smrti zdědil jeho statky Vilémovice s Pavlovem.¹² S manželkou koupil panství Leděč nad Sázavou. Tam také zemřel v roce 1752. Brzy poté byly všechny jeho statky prodány. Jeho manželkou se stala Františka hr. Věžníková z Věžník, narozená v Praze 19. června 1704. Vzali se v Ledči 17. září 1730. Františka po dvacetitřiletém vdovství umírá v Praze 26. prosince 1775, když předtím nedokázala svým dětem udržet otcovský majetek.¹³ Jejich potomstvo ještě žije v Rakousku.¹⁴

Třetím bratrem a posledním z rodiny, který na našem gymnáziu studoval, byl František. Narodil se také v Rozsochatci roku 1696. Vystudoval první tři třídy a jako jedenáctiletý ukončil studium. O jeho životě se ví velmi málo. Sloužil jako rytmistr pluku Rabutianu v císařské armádě. Zbytek jeho života je zahalen tajemstvím.

Erb: V stříbrném štítě nad sebou tři červení kapři. V klenotu dva bývolí rohy, pravý stříbrný, levý červený, mezi nimi dvě zkřížená zlatá kopí s praporky, vpravo červeným, vlevo stříbrným. Přikryvadla červeno - stříbrná. Štítonoši: dva diví muži přirozených barev s kyji.¹⁵

POZNÁMKY

1 OSN, díl III., Praha 1890, s. 627.

2 MZA Brno, Fond C 9/2a, sign. 1487.

- 3 August von Doerr, *Der Adel der Böhmischen Kronlander*, Prag 1900, s. 197, pagina 54, s. 225, pagina 243.
- 4 SÚA Praha, Desky zemské větší (DZV), 307, D 14.
- 5 SÚA Praha, DGS č. 1180.
- 6 Tamtéž, DZV 478, F 30.
- 7 Roman Freiherr von PROCHÁZKA, *Böhmischen Adelsfamilien*, Neustadt an der Aisch 1969, s. 229.
- 8 A. v. DOERR, *c. d.*, s. 197, pagina 54.
- 9 R. F. PROCHÁZKA, *c. d.*, s. 228.
- 10 SÚA Praha, DGS, č. 1180.
- 11 R. F. PROCHÁZKA, *c. d.*, s. 230.
- 12 *OSN*, díl III., Praha 1890, s. 629.
- 13 SÚA Praha, DGS, č. 1180.
- 14 R. F. PROCHÁZKA, *c. d.*, s. 228.
- 15 Tamtéž, s. 227.

DEBLÍNOVÉ

1712 - 1716	1. - 4. třída	Maxmilián
1712 - 1716	1. - 4. třída	František Karel
1714 - 1715	1. třída	Antonín

Deblínové jsou novoštitná šlechtická rodina, pocházející z Brna. Jejich předek Matouš Schram byl měšťanem v Brně a výběřčím ungeltu. On a jeho bratři obdrželi 7. února 1573 znak a predikát z Deblína.¹ Toto povýšení bylo pouhým erbovnictvím. Říšského šlechtického stavu a polepšení erbu dosáhli 31. prosince 1645.² Do starého rytířského stavu byli povýšeni 2. září 1699.³ Baronát z 22. dubna 1710 a hraběcí stav z 2. února 1741⁴ obdržela pouze druhá větev Deblínů, jejíž členové na jihlavském jezuitském gymnáziu nestudovali. Po roce 1645 odložili své příjmení Schram a používali výhradně přídomek z Deblína.

Na našem gymnáziu studovali tři bratři Deblínové: Maxmilián, František Karel a Antonín. Jejich otec Antonín František se narodil 24. března 1666.⁵ Byl krajským hejtmanem Jihlavského kraje v letech 1708 - 1716, roku 1715 se stal vedoucím nově zřízeného úřadu monopolních poplatků v Jihlavě.⁶ Jeho manželkou a matkou našich studentů byla Kateřina Josefa sv. paní Gaymannová z Gallspachu, která zemřela na manželově zámku v Loučce 28. ledna 1748.⁷

Antonín František koupil v našem kraji nejprve roku 1709 statek Olšany s Velkým Jeníkovem.⁸ V roce 1711 přikoupil Maršov a Malý Jeníkov.⁹ Tyto drobné statky zcelil a nově vytvořené panstvíčko 12. ledna 1721 prodal k dačickému panství.¹⁰ V roce 1710 byl spolujednatel lenního hradu ve Znojmě.¹¹ V době prodeje svého panství u Dačic, měl již roku 1720 koupeno biskupské léno Loučku se vsí Podolím u Valašského Meziříčí.¹² Na svém statku Loučce zemřel ve vysokém věku 9. června 1749.¹³

První ze studentů, Maxmilián, jmenovaný také Maxmiliánem Františkem, se narodil okolo roku 1703. Na našem gymnáziu vystudoval první čtyři třídy. Nevíme, zdali ve studiu pokračoval na jiném gymnáziu. Oženil se až po otcově smrti s mladičkou Josefou Gusnarovou z Komorna a měli spolu tři dcery. Po otci zdědil jeho statek Loučku, kde v srpnu 1759 umírá.¹⁴ Mladá vdova Josefa, narozena v roce 1736, se po jeho smrti po druhé vdala, ale zemřela v Bílovicích (okres Uherské Hradiště) již 27. dubna 1766.¹⁵

Nejstarší dcera Eufemie, narozena 21. listopadu 1753, se provdala za Václava Arnošta hr. Želeckého z Počenic, pána na Všechnovicích u Holešova. Po tragické smrti svého vzdáleného příbuzného (byl zavražděn na lovu) Josefa Františka hr. z Deblína, přihlásila se o pozůstalé svěření, ale byla spolu se sestrou Marií Annou odbyta ročním platem 6.000 zlatých.¹⁶ Zemřela poměrně mladá ve Vyškově 18. prosince 1798 jako poslední z mladší větve i celého rodu Deblínů.¹⁷ Její manžel prodal svůj statek ve Všechnovicích, ale zemřel tam až 26. února 1824.¹⁸ Více se již neženil a byl také poslední svého starobylého rodu. Mladší sestra Marie Anna se narodila 30. srpna 1756 a zemřela svobodná na zámku svého příbuzného Josefa Františka hr. z Deblína ve Starém Hobzí 15. září 1785.¹⁹ Nejmladší dcera Karolina se narodila 6. listopadu 1757 a zemřela v dětském věku.²⁰

Druhý z Deblínovských studentů byl František Karel, který se narodil 28. září 1702. Studoval současně s bratrem Maxmiliánem. Společně také z jihlavského gymnázia odešli. Pokračoval ve studiu v roce 1717 na Ferdinandském konviktu univerzity v Olomouci.²¹ Vystudoval bohosloví a působil jako farář v Dyjákovicích u Znojma v letech 1729 - 1742. Byl kanovníkem v Brně.²² Po bratrově smrti zdědil jeho biskupské léno Loučku. Vlastnil ji až do své smrti v roce 1769. Loučka připadla po jeho smrti jako odumřelé léno k biskupství v Olomouci, které ji prodalo.²³ Byl posledním mužským potomkem mladší větve Deblínů.

Nejmladší bratr Antonín vystudoval pouze první třídu našeho gymnázia. Narodil se okolo roku 1705. O jeho dalším osudu není zatím nic známo, ale zemřel bezpochyby mlád.²⁴

Erb 1699: Štít rozdělený klínem (jeho ostří je obráceno k vrchu štítu) na tři pole. V modrém klínu na zeleném pahorku stojí divý muž s dlouhým černým vousem. Na levé tváři má krvavou ránu, hlavu a bedra ozdobená vavřínovým listím, levou rukou se opírá v bok, pravou drží železný buzikán. Zbylá dvě pole dělená. V 1. a 4. zlatém poli železná kotva s dvěma zuby. V 2. a 3. červeném poli vpravo obrácené ohnuté mužské rameno se zlatým rukávem, drží v pěsti meč, na lokti má krvavou ránu. V klenotu dvě korunované přilby. Na pravé přilbě mezi dvěma rozevřenými křídly rostoucí divý muž s dlouhým černým vousem, na levé tváři má krvavou ránu, železný buzikán položený na rameni. Pravé křídlo dělené, nahoře zlaté, dole černé, přes ně železná kotva s dvěma zuby. Levé křídlo dělené, nahoře stříbrné, dole červené, přes ně železná kotva s dvěma zuby. Na levé koruně mezi dvěma dělenými bůvolími rohy dělová koule, na níž vpravo obrácené ohnuté mužské rameno se zlatým rukávem, drží v pěsti meč, na lokti má krvavou ránu. Horní polovina levého bůvolího rohu zlatá, dolní polovina stříbrná. U pravého bůvolího rohu se barvy opakují, ale obráceně. Přikryvadla: vpravo červeno - stříbrná, vlevo černo - zlatá.²⁵

POZNÁMKY

- 1 Josef PILNÁČEK, *Staromoravští rodové*, Vídeň 1926 - 1930, s. 171.
- 2 August von DOERR, *Der Adel Böhmischen Kronländer*, Prag 1900, s. 126, pagina 712.
- 3 Tamtéž, s. 179, pagina 102.
- 4 Tamtéž, s. 195, pagina 862, s. 228, pagina 44.
- 5 MZA, C 2 - Šlechtické pozůstalosti, D 76.
- 6 Christian d' ELVERT, *Oesterreichischen - Verwaltungs - Geschichtes*, Brünn 1880, s. 675.
- 7 MZA Brno, C 2, D 73.
- 8 Jan TIRAY, *Vlastivěda moravská. Dačický okres*, Brno 1925, s. 172.

- 9 Tamtéž, s. 141, 166.
- 10 Tamtéž, s. 141, 166, 172.
- 11 Ladislav HOSÁK, *Historický místopis země Moravskoslezské*, Brno 1938, s. 89.
- 12 Tamtéž, s. 672.
- 13 MZA Brno, C 2, D 76.
- 14 Tamtéž, D 89.
- 15 Tamtéž, P 113.
- 16 OSN, díl III., Praha 1893, s. 110.
- 17 MZA Brno, C 9/2a, z Deblína Eufemie.
- 18 Tamtéž, C 9/2a, z Počenic Želecký Václav Arnošt.
- 19 Tamtéž, C 9/2a, z Deblína Marie Anna.
- 20 Tamtéž, P 113.
- 21 Ludwig IGÁLFFY - IGÁLY, *Die Matrikel der Marianischen Sodalität des Ferdinandeischen Konvikts an der Universität Olmütz 1625 - 1778*, Adler, 1964/1966, Wien 1966, s. 50.
- 22 Gregor WOLNY, *Kirchliche Topographie von Mähren*, II. Abtheilung, II. Band, Brünn 1858, s. 154.
- 23 E. DOMLUVIL, *Vlastivěda moravská. Valašsko - Meziříčský okres*, Brno 1914, s. 413.
- 24 MZA Brno, C 2, D 76.
- 25 Heinrich von KADICH - Conrad BLAŽEK, *Der Mährische Adel*, Nürnberg 1899, s. 24; též August SEDLÁČEK, *Českomoravská heraldika*, díl II., Praha 1925, s. 635.

DOBŘENŠTÍ Z DOBŘENIC

1682 - 1684 1. – 2. třída Karel

Starobylá česká šlechtická rodina Dobřenských z Dobřenic se poprvé připomíná již roku 1339.¹ Byla velmi četně rozvětvena a vlastnila v Čechách mnoho statků. Dlouho setrvala v rytířském stavu. Do panského stavu byli povýšeni 18. června 1696 a 21. února 1744.² Hraběcí stav obdrželi až na sklonku monarchie, 21. února 1906, diplom vydán 5. dubna téhož roku.³

Z početné rodiny Dobřenských studoval na jihlavském gymnáziu pouze jeden příslušník tzv. barchovské větve. Byl jím Karel, zvaný také Karel Ferdinand. Narodil se ve Slavíkově u Chotěboře 25. srpna 1675. Byl synem Jana Františka rytíře Dobřenského z Dobřenic a jeho třetí manželky Anny Magdaleny Sluzské z Chlumu.⁴ V Jihlavě vystudoval první dvě třídy gymnázia. Nevíme, kde dokončil své vzdělání. Po otci zdědil rytířské sídlo Slavíkov s vesnicemi Zálužím, Zdelsavicemi a Opatovem. Roku 1694 uznán dospělým a krátce nato, v roce 1696, prodává Slavíkov.⁵ Odkazem vzdálené příbuzné zdědil v roce 1705 statky Neděliště a Hoděčín.⁶ Oženil se na zámku v Nedělišti 19. listopadu 1707 s mladou vdovou po svém příbuzném, Alžbětou Terezií sv. paní Dobřenskou z Dobřenic, rozenou Strakovou z Nedabylic.⁷ Alžběta Terezie se narodila v lednu 1684 a v patnácti letech se v Praze provdala 24. února 1699 za Rudolfa Františka sv. pána Dobřenského z Dobřenic, který zemřel v Dobřenicích již 22. dubna 1701.⁸ S prvním manželem měla syna Ferdinanda Jindřicha, který předčasně zemřel v roce 1723.⁹ Jeho statky Chvalkovice, Sviništiny, Dobřenice a Bukovinku zdědil otčím Karel Ferdinand, který se stal dědictvími bohatým pánem. Vstoupil do státních služeb a dosáhl vysokých hodností. Byl císařským radou, přisedícím zemského soudu, krajským soudcem a naposledy i krajským hejtmanem v Hradci Králové. Do své smrti zůstal v rytířském stavu. Baronátu dosáhli až jeho synové. Zemřel na svém zámku v Nedělišti

14. září 1728, kde v tamním kostele je i pohřben.¹⁰ Jeho synové mu tam nechali postavit pěkný mramorový náhrobek.¹¹ Vdova Alžběta Terezie nechala se svým synem Václavem Petrem postavit kostely v Dobřenicích a Chlumu u Hradce Králové.¹² Zemřela v Nedělišti 24. července 1748. Byla také pohřbena v kostelní hrobce v Nedělišti.¹³

Jejich potomci doposud žijí a patří jim velkostatek v Chotěboři. Rodina Dobřenských byla vždy vlasteneckého smýšlení a počítáme ji k těm nečetným rodinám, které zachovaly svému národu věrnost.¹⁴

Erb: V modrém štítě bílý čáp s černým křídlem, nohy a zobák červené. V klenotu dvě otevřená černá orlí křídla. Přikryvadla modro - stříbrná.¹⁵

POZNÁMKY

- 1 OSN, díl VII., Praha 1893, s. 713.
- 2 August von DOERR, *Der Adel Böhmischen Kronländer*, Prag 1900, s. 175, pagina 331, s. 231, pagina 354.
- 3 *Gothaisches Genealogisches Taschenbuch der Gräflichen Häuser*, 103. Jahrgang, Gotha 1930, s. 167.
- 4 Jan Maxmilián DOBRZENSKÝ Z DOBRZENICZ, *Z Dobřenic je cesta dlouhá*, Haliburton 1978, s. 60.
- 5 Tamtéž, s. 61.
- 6 Tamtéž, s. 61.
- 7 SÚA Praha, DGS, č. 1030.
- 8 Tamtéž, č. 1030.
- 9 J. M. DOBRZENSKÝ Z DOBRZENICZ, *c. d.*, s. 110.
- 10 Tamtéž, s. 62.
- 11 Antonín CECHNER, *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Královohradeckém*, Praha 1904, s. 155.
- 12 Tamtéž, s. 13, 119 - 120.
- 13 SÚA Praha, DGS, č. 1030.
- 14 Zdenko Radslav KINSKÝ, *U nás*, Chlumeč nad Cidlinou 1948, s. 27 - 30.
- 15 August SEDLÁČEK, *Českomoravská heraldika*, díl II., Praha 1925, s. 113.

FUČÍKOVŠTÍ ZE ZELENÉHO DVORA

1685 - 1687	5. - 6. třída	Jan Adam
1712 - 1713	6. třída	Arnošt
1756 - 1757	4. třída	Bernard

Novoštítná šlechtická rodina Fučíkovských ze Zeleného Dvora pocházela z jižních Čech, kde zastávala úřednická místa.¹ Počátkem 17. století se přestěhovala do Telče. Císařský hrabě palatin Jan Jáchym hr. Slavata z Chlumu a Košumberka jim 31. října 1673 udělil šlechtický erb a přídomek.² Císařovna Marie Terezie potvrdila 17. listopadu 1764 jejich šlechtictví a polepšila erb. Rakouský rytířský stav obdrželi 18. července 1816 a inkolát následujícího dne.³

Na jezuitském gymnáziu v Jihlavě studovali tři členové rodiny. První byl Jan Adam, který se narodil v Telči 10. prosince 1668.⁴ Byl synem Adama Jana šlechtice Fučíkovského ze Zeleného Dvora a jeho první manželky Marie Anny Bartošové z městečka

tečně v městě usazen a je jejím spoluměšťanem. Proto byla také prodejní smlouva Mirošova vtělenu do zemských desek až 5. prosince 1758.¹⁸

V Mirošově opravil zámek a celé hospodářství nákladem 5.000 zlatých. Na místě staré zchátralé kaple, stojící před mirošovským zámekem, nechal po roce 1762 postavit za dva tisíce zlatých pěkný pozdně barokní kostelík sv. Josefa.¹⁹

Císařovna Marie Terezie Arnoštovi na jeho přání 17. listopadu 1764 potvrdila šlechtický stav a polepšila erb. V rodné Telči, kde prožil většinu života, byl prefektem Bratrstva očišťování rodičky Boží Panny Marie.²⁰ Zemřel ve svém rodném domě ve vysokém věku 10. června 1782. Pohřben v kostele sv. Jakuba v Telči.²¹ Jeho pozůstalost byla bohatá. V telčském domě se našlo za 720 zlatých různého, většinou pozlaceného nádobí. Ve svém testamentu z roku 1760 učinil mnohé odkazy kostelům v Telči.²²

Arnošt Ignác se dvakrát oženil. Měl z obou manželství celkem dvanáct dětí. Jeho první manželka Antonie (neznámého příjmení) zemřela po porodu v Telči 8. února 1738 ve věku 27 let.²³ Druhé manželství uzavřel v Jindřichově Hradci 18. listopadu 1738 s o dvacet let mladší Marií Margaretou Fleischerovou, pocházející z rodiny jindřichohradeckého primátora.²⁴ Manželce odkázal k doživotnímu užívání svůj dům čp. 57 v Telči, kde také 25. února 1793 zemřela.²⁵ Zůstaly po ní jenom mobilie, které dědic odhadl na cenu 2.000 zlatých. Mobiliář zdědil syn Martin Leopold, který také po otcově smrti zdědil Mirošov.²⁶

Potomci Arnošta Ignáce a jeho druhé manželky dosud žijí v Čechách a Mexiku.²⁷

Třetím a posledním studentem našeho gymnázia z rodiny Fučíkovských byl Bernard, syn Františka a jeho manželky Kateřiny, rozené Kosové. Narodil se v Telči 21. srpna 1742.²⁸

Otec František se narodil v Telči roku 1705. V mládí byl snad vojákem. Oženil se v roce 1741 s dvacetiletou Kateřinou Kosovou z Telče. Žili v Telči v nevalných poměrech. Po roce 1746 se přestěhovali do Batelova, kde byl František celním úředníkem. V Batelově se jim narodili další čtyři děti. Brzy nato Kateřina v Batelově ve věku 39 let 23. dubna 1760 umírá.²⁹ František zemřel za velké epidemie moru v Batelově 1. července 1772. Pohřben je v kryptě batelovského kostela sv. Petra a Pavla.³⁰

Bernard pravděpodobně vystudoval první tři třídy na jezuitském gymnáziu v Telči. Na jihlavském gymnáziu studoval pouze čtvrtou třídu. O jeho dalším studiu není zpráv. Setkáváme se s ním až v roce 1793. Tehdy byl knížecím úředníkem na panství Lichtenštejnů ve Ždánicích.³¹ Jako obroční knížete Lichtenštejna zemřel v Kostelci nad Černými Lesy v roce 1802.³² S manželkou Veronikou měl několik dětí. Dva synové se narodili ve Ždánicích.³³

Erb 1673: Štít dělený zlatým klínem na tři pole. V prostředním poli vpravo krácející medvěd přirozené barvy, stojící na zeleném trojvrší, nese v tlapách zelený ovlivový věnec se čtyřmi zlatými růžemi, nad ním lapidární zlaté písmeno S (Slavata). V levém červeném poli nad sebou tři zlaté růže. V pravém modrém poli stříbrná kotva. V klenotu na otevřené přilbě červenomodrý polštářek, na kterém uprostřed dvou rozevřených křídel, medvěd jako ve štítě. Pravé modré křídlo je dělené červeným břevnem, přes ně stříbrná růže. Levé zlaté křídlo je dělené modrým břevnem, přes ně zlatá růže. Přikryvadla: vpravo modro - stříbrné, vlevo stříbrno - červené.

Erb 1764: Štít jako v roce 1673. Polepšení pouze v prostředním poli, kde nad medvědem černý klín. Lapidární písmeno S změněno na MT (Marie Terezie).³⁴

POZNÁMKY

- 1 František TEPLÝ, *Dějiny města Jindřichova Hradce*, díl II., svazek 3, Jindřichův Hradec 1934, s. 105 - 106.
- 2 *Genealogisches Taschenbuch der Adeligen Häuser Österreichs 1910/11*, Wien 1911, s. 119.
- 3 Tamtéž, s. 120; též H. von KADICH - C. BLAŽEK, *Der Mährische Adel*, Nürnberg 1899, s. 34.
- 4 MZA Brno, Matrika Telč, Sign. 6.973, s. 236.
- 5 Státní okresní archiv (SOkA) v Jihlavě, pobočka Telč, Sign. L 10.
- 6 SOkA Jihlava, pob. Telč, Kniha kupů, Sign. D 3, s. 296a.
- 7 MZA Brno, Matrika Batelov, Sign. 6.185, s. 70 - 84.
- 8 SOkA Jihlava, pob. Telč, Kniha kupů, Sign. D 3, s. 297a.
- 9 MZA Brno, Jezuité v Telči, Sign. 12/21.
- 10 Tamtéž, Sign. 12/25.
- 11 Tamtéž, Matrika Telč, Sign. 6.995, s. 116.
- 12 Tamtéž, Sign. 6.974, s. 532.
- 13 SOkA Jihlava, pob. Telč, Sign. L 15-22.
- 14 MZA Brno, Matrika Batelov, Sign. 6.187, s. 749.
- 15 Tamtéž, Matrika Telč, Sign. 6.974, s. 31.
- 16 SOkA Jihlava, pob. Telč, Grundbuch der inneren Stadt Teltsch, Sign. 8247 - 274, s. 16.
- 17 Tamtéž, Sign. 8247 - 274, s. 17.
- 18 SÚA Praha, DZV 593, E 30 - F 2.
- 19 Kopie listiny z fary Herálec z 9. června 1884 (majetek autora).
- 20 Alois HRUDIČKA, *Františka Slavatová a doba její*, Brno 1902, s. 323.
- 21 MZA Brno, Matrika Telč, Sign. 6.995, s. 431.
- 22 Tamtéž, Jezuité v Telči, Sign. 39/25.
- 23 Tamtéž, Matrika Telč, Sign. 6.995, s. 37.
- 24 F. TEPLÝ, *c. d.*, s. 106.
- 25 MZA Brno, Matrika Telč, Sign. 6.996, s. 24.
- 26 Tamtéž, Fond C 9/2a, z Grünhofu Fučíkovská Markéta, Sign. 370.
- 27 Korespondence Fučíkovských (majetek autora).
- 28 MZA Brno, Matrika Telč, Sign. 6.975, s. 200.
- 29 Tamtéž, Matrika Batelov, Sign. 6.187, s. 779.
- 30 Tamtéž, Sign. 6.188, s. 56.
- 31 Jakub VRBAS, *Dějiny městečka Ždánic*, Ždánice 1898, s. 315 - 316.
- 32 Státní oblastní archiv Litoměřice, pobočka Děčín, Doerova genealogická sbírka, Böhmischer Landrecht VII. A 470.
- 33 MZA Brno, Matrika Ždánice, Sign. 6.047, s. 6. 21.
- 34 *Genealogisches Taschenbuch ...*, s. 119 - 120.

LESKOVCOVÉ Z LESKOVCE

1633 - 1634	6. třída	František Bernard
1633 - 1634	6. třída	Jiří Václav

Stará česká vladycká rodina Leskovců z Leskovce se poprvé připomíná v roce 1329.¹ Pocházela ze vsi Leskovce u Počátek. Vlastnila četné statky na Pelhřimovsku. V našem okrese byla v jejich majetku pouze Dolní Cerekev. Usnesením zemského sněmu v Praze byli 13. května 1583 povýšeni do panského stavu.² Rodina vymřela po meči Janem Kryštofem 29. července 1680, po přeslici jeho dcerou Dorotou, ovdovělou Dvořeckou z Olbramovic, 12. května 1695.³

Na našem gymnáziu studovali z rodiny Leskovců dva bratři: František Bernard a Jiří Václav. Byli to synové Jana Jiřího sv. pána Leskovce z Leskovce a jeho manželky Ludmily Špetlové z Janovic. Jejich otec Jan Jiří žil životem nemajetného šlechtice, neboť jeho otec odkázal svůj majetek druhé manželce. Žil z milosti svého strýce a bratrance a čile dělal dluhy. V roce 1615 se oženil s Ludmilou, rozenou Špetlovou z Janovic.⁴ Také po svatbě z dluhů nevycházel, ale v roce 1618 se jeho finanční situace zlepšila. Dostal od bratrance Albrechta Šebestiána dva dlužní úpisy v hodnotě tisíc kop. Dlouho však peněz neužil, protože na sklonku roku 1619 umírá sotva třicetiletý.⁵ Vdova se zakrátko znovu v létě 1620 vdala za manželova bratrance Jana Kryštofa sv. pána Leskovce z Leskovce, který se šestkrát oženil, ale neměl mužských potomků.⁶ Ludmila zemřela již v roce 1624.⁷

Starší z bratrů, František Bernard, se narodil v Horní Cerekvi v roce 1617. Mladší Jiří Václav se také narodil v Horní Cerekvi roku 1619. Čekalo je neveselé dětství. Otec jim zemřel, když staršímu byly dva roky, mladší byl ještě v kolébce. Matka se záhy vdala, ale u otčíma nevyrostali. Císařský místodržící Karel z Lichtenštejna určil 17. února 1623 chlapcům za poručníka druhého otcova bratrance Albrechta Šebestiána.⁸ Marně se jejich matka Ludmila proti rozhodnutí odvolala. Dalším místodržitelským rozhodnutím z 20. října 1623 se nadále potvrdilo poručenství Albrechta Šebestiána.⁹ Měl je vést k dobrému křesťanskému životu a literárnímu umění. Tak se malí chlapci, ve věku čtyř a šesti let, ocitli v péči svého vzdáleného a ovdovělého strýce. Jejich otčím Jan Kryštof své nevlastní syny v závěti z 6. října 1620 určil za dědice.¹⁰ V druhé závěti z 25. ledna 1623 se však o nich vůbec nezmiňuje.¹¹ Patrně se domníval, že se o ně Albrecht Šebestián postará sám.

Nevíme, kde před příchodem na jihlavské gymnázium oba chlapci studovali. Mohlo to být v Praze, ale vyloučena nejsou i jiná gymnázia. Na našem gymnáziu vystudovali v roce 1634 poslední šestou třídu. Bydleli tehdy ještě u svého poručníka v Horní Cerekvi. Historik Josef Dobiáš nechává dataci úmrtí Františka Bernarda a Jiřího Václava otevřenou, kdežto genealog Jiří Jareš je nechává zemřít okolo roku 1623.¹² Nyní víme, že v roce 1634 ještě žili. Snad zahynuli ve víru třicetileté války, ale zcela jistě před rokem 1655, kdy jejich poručník umírá.

Erb 1583: Čtvrcený štít. V 1. a 4. červeném poli dvě zkřížené stříbrné vidle. V 2. a 3. modrém poli dva zkřížené zlaté klíče. V klenotu na korunované přilbě dvě zkřížené vidle. Přikryvadla vpravo červeno - stříbrná, vlevo modro - zlatá.¹³

POZNÁMKY

- 1 Jiří JAREŠ, *Heraldika a genealogie Leskovců z Leskovce*, Listy GHSP, 5. řada, Praha 1977, s. 157.
- 2 SÚA Praha, DZV 47, folio A 28.
- 3 Tamtéž, DGS, č. 558.
- 4 Josef DOBIÁŠ, *Dějiny královského města Pelhřimova a okolí*, díl IV. 1, Praha 1957, s. 819.
- 5 Tamtéž, s. 824.
- 6 SÚA Praha, DGS, č. 558.
- 7 J. DOBIÁŠ, *c. d.*, s. 828.
- 8 Tamtéž, s. 824.
- 9 Tamtéž, s. 824.
- 10 Tamtéž, s. 826.
- 11 Tamtéž, s. 828.

ODKOLKOVÉ Z ÚJEZDCE

1676 - 1678	1. třída (opakoval)	Antonín
1709 - 1715	2. – 6. třída (opakoval šestou třídu)	František
1709 - 1714	2. – 6. třída	Václav
1709 - 1717	1. – 6. třída (opakoval čtvrtou a šestou třídu)	Josef
1712 - 1718	1. – 3. třída (opakoval všechny třídy)	Antonín

Staročeská vladycká rodina Odkolků z Újezdce se poprvé připomíná již v roce 1383.¹ Pocházela z Velkého Újezdce nedaleko Mladé Boleslavi. Rod byl dosti početně rozvětven. Vlastnil deskové statky v Čechách i na Moravě. Do panského stavu byla povýšena jedna větev rodu 1. února 1680.²

Na jihlavském jezuitském gymnáziu studovalo pět členů rodiny Odkolků; otec a jeho čtyři synové. Nejprve studoval Antonín, který byl pokřtěn 6. května 1668 v Novém Bydžově. Byl synem Rudolfa Jindřicha rytíře (od 1. 2. 1680 svobodný pán) Odkolka z Újezdce a jeho manželky Marie Alžběty, rozené Kotvicové z Kotvic.³ Rudolf Jindřich vlastnil v Čechách statky Šlapanice, Zbraslavice, Dobřenice a Dub. Postupně tyto statky prodal. Na Moravě zdědil jeden díl Batelova, který prodal, ale za několik let znovu koupil. Od svých bratrů skoupil v roce 1697 jejich díly Batelova a stal se jeho jediným majitelem.⁴ Krátce nato v Batelově 15. července 1698 umírá.⁵ Manželka Marie Alžběta se podílela na jeho statkových transakcích. Sama vlastnila krátký čas nám již známý statek Mirošov. Zemřela v synově jihlavském domě v dubnu 1715. Zanechala česky psaný testament.⁶

Náš student Antonín, zvaný také Antonínem Filipem, vystudoval v Jihlavě pouze první třídu, kterou opakoval. Pokračoval ve studiu první třídy v roce 1678 na jezuitském gymnáziu v Praze. V roce 1684 studuje ve Ferdinandském konviktu na univerzitě v Olomouci.⁷ Sotva však dostudoval. Po otci zdědil batelovské panství, ale nehošpodařil dobře. Jistě k tomu přispěla jeho duševní choroba, která u jeho dcery vyústila v šílenství. Časté nervové záchvaty mu neumožňovaly řádné řízení velkostatku.⁸ Situace dospěla tak daleko, že v roce 1727 administruje batelovské panství Antonínův švagr Bohumír Antonín sv. pán z Waldorfu. Postupný úpadek se nedal zastavit. Vedení velkostatku přebírá energická a rozšafná manželka Marie Maxmiliána. Na ní převádějí zemští komisaři v roce 1732 batelovské panství. Nedlouho potom se rozhodla panství prodat. Našla kupce v rakouském šlechtici Janu Kryštofu sv. pánu Burkhardtovi z Klee, jenž batelovské panství roku 1735 za 105 000 zlatých koupil.⁹ Antonín Filip se s manželkou odstěhoval do Vídně, kde 23. dubna 1739 zemřel.¹⁰ Zůstaly po něm pouze mobilie. Za Odkolků se v Batelově úřaduje česky. Samotní páni také píší česky ještě počátkem 18. století, což byl tehdy již vzácný jev.

Antonín Filip se v roce 1697 oženil s Marií Maxmiliánou rytířkou z Waldorfu, která pocházela z nově přistěhovalé a zbohatlé rodiny, teprve před nedávnem povýšené do šlechtického stavu. Svého manžela zdatně převyšovala. Projevila i sociální cítění,

když v roce 1731 půjčila peníze svým batelovským poddaným, kterým v době hovězího moru pomřel dobytek, ačkoliv sama neměla hotových peněz a musela si půjčit na 6 % úrok. Tyto peníze batelovští poddaní nikdy nesplatili. Se svými třemi syny se v roce 1740 rozdělila o peníze utržené za batelovské panství. Ve své závěti z roku 1747 pamatovala odkazem i na kostely v Batelově. Zemřela ve Vídni v srpnu 1755.¹¹ Z manželství s Antonínem Filipem se narodili, kromě několika dcer a dětí zemřelých v mládí, čtyři synové, kteří všichni studovali na jihlavském gymnáziu.

Na naše gymnázium vstoupili současně tři bratři Odkolkové. Nejstarší z bratrů byl František (Václav). Narodil se v Jihlavě 4. října 1698.¹² Nevíme, kde absolvoval první třídu gymnázia. Na našem gymnáziu vystudoval druhou až šestou třídu, kterou opakoval. V seznamu studentů Ferdinandského konviktu univerzity v Olomouci je zapsán v roce 1715.¹³ Pravěpodobně studia nedokončil. Zvolil vojenskou dráhu. O jeho vojenské kariéře není zpráv. Vyšších hodností jistě nedosáhl. V době úmrtí svého otce (1739) vojákoval v Banské Štiavnici. Přihlásil se o pozůstalost, ale jeho vojenská hodnost nebyla uvedena. V době sepsání testamentu jeho matky, 4. dubna 1747, je již mrtev.¹⁴

Oženil se v Lukavci u Pacova v roce 1728 s mladou vdovou Marií Kateřinou, rozenou rytířkou Záhrádkovou z Eulenfelsu. Bratr jeho manželky se oženil s Františkovou sestrou, takže byli dvojnásobní švagři. Marie Kateřina se narodila v srpnu 1699 na zámku v Pavlově u Pelhřimova.¹⁵ Poprvé se vdala ve Svatém Kopečku u Příbrami roku 1721 za Norberta Ignáce rytíře Mladotu ze Solopisk, pána na Chejstovicích a Verměřicích. První manžel zemřel v Pelhřimově 5. června 1726.¹⁶ Zůstali po něm tři sirotci. S druhým manželem měla také děti, ale nejsou uváděny jménem. Na tyto své vnuky pamatovala v závěti jejich babička Marie Maxmiliána. Odkázala jim 1.000 zlatých.¹⁷ Marie Kateřina žila po Františkově smrti nejméně sedmnáct let. Zemřela v Plzni 18. července 1764.¹⁸

Druhý bratr Václav, zvaný také Janem Václavem, se narodil v Batelově 14. července 1700.¹⁹ Na jihlavské gymnázium vstoupil současně s Františkem a Josefem. O jeho předcházejícím studiu lze pronášet pouze domněnky. Ve srovnání s bratry měl nejlepší studijní výsledky; neopakoval žádnou třídu. Také z nich byl nejúspěšnější. V roce 1739 je hejtmanem dragounského pluku biskupa v Bamberku. Později, roku 1747, je již radou a vrchním dvorním maršálkem knížete - biskupa ve Vircpurku (Bavorsko). Také byl generálem tamního knížecího vojska. Jeho matka jej určuje za vykonavatele svého testamentu, neboť byl vždy dbalý cti své starobylé rodiny. Odkazuje mu největší podíl, 5.000 zlatých.²⁰ V knížecích službách ve Vircpurku pravděpodobně zemřel. Tam se i oženil a měl potomstvo, které neznáme.²¹ Jasně světlo do konce jeho životních osudů by vneslo prostudování vircpurského biskupského archivu.

Třetí bratr Josef se narodil v Batelově 5. června 1701.²² Vstoupil na naše gymnázium od první třídy. Dobrým studentem nebyl. Musel dvakrát opakovat. V roce 1714 byl zapsán do seznamu studentů Ferdinandského konviktu univerzity v Olomouci.²³ Brzy Olomouc opouští, neboť dále pokračuje ve studiu gymnázia v Jihlavě. Stejně jako jeho bratři zvolil vojenskou cestu. Dosáhl hodnosti císařského desátníka. Zemřel svobodný v říjnu 1727 v Uhrách.²⁴

Čtvrtým bratrem a posledním z rodiny Odkolků, kteří studovali na jihlavském gymnáziu, byl Antonín (Ignác). Narodil se v Batelově 27. dubna 1704.²⁵ Ze všech bratrů mu učení lezlo nejméně do hlavy. Ačkoliv studoval šest let, vystudoval pouze první

tři třídy. Každou musel opakovat. V roce 1721 se s ním setkáváme ve Ferdinandském konviktu olomoucké univerzity.²⁶ Jistě nestudoval lépe a studia nedokončil. I on vstoupil do císařské armády. Roku 1739 je praporčíkem ve Futaku (Maďarsko).²⁷ Po matce zdědil tisíc zlatých, ale na vázaný vklad. Mohl užívat prakticky jen úroky. Jeho povahu nejlépe vystihuje matčina poznámka v testamentu z roku 1747: "*Můj mladší syn Antonín Ignác je příliš dobrosrdečný a za dobré slovo se o vše rozdělí a potom sám trpí nouzí, jak se to již nejednou přihodilo.*"²⁸ Byl také ve službách vircpurského biskupa. Lze se domnívat, že tamní službu mu zprostředkoval starší bratr Jan Václav. Také byl císařským hejtmanem. Zemřel svobodný v Praze 7. dubna 1749.²⁹

Erb 1680: Čtvrcený štít. V 1. a 4. zlatém poli polovina kozorožce přirozené barvy s vyplazeným červeným jazykem, který má zadní část useknutou a zkrvavenou. 2. a 3. dělené pole, na tři pruhy, prostřední černý, zbylé dvě zlaté. Uprostřed štítu do oválu stočená zelená saň (drak) tak, že hlava (zasahuje do druhého pole) se zakusuje do ocasu. V klenotu dvě korunované přilby. Nad pravou přilbou rozevřená, dělená křídla; horní polovina zlatá, dolní černá. Nad levou přilbou obrněné rameno s rukou držící širokou šavli. Přikryvadla černo - zlatá.³⁰

POZNÁMKY

- 1 OSN, díl XVIII., Praha 1902, s. 628.
- 2 August von DOERR, *Der Adel der Böhmischen Kronländer*, Prag 1900, s. 164, pagina 582.
- 3 SÚA Praha, DGS, č. 722a.
- 4 Ladislav HOSÁK, *Historický místopis země Moravskoslezské*, Brno 1938, s. 944.
- 5 MZA Brno, Fond C 2, 0 14.
- 6 Tamtéž, C 2, 0 74.
- 7 Ludwig IGÁLFFY - IGÁLY, *Die Matrikel der Marianischen Sodalität des Ferdinandeischen Konvikts an der Universität Olmütz 1625 - 1778*, Adler, 1964/1966, Wien 1966, s. 43.
- 8 Svatava RŮŽIČKOVÁ - DONÁTOVÁ, *Dějiny deskového statku Pavlova u Pelhřimova*, Časopis pro dějiny venkova XXI, 1934, s. 22, poznámka 33.
- 9 L. HOSÁK, *c. d.*, s. 14.
- 10 MZA Brno, C 2, 0 43.
- 11 Tamtéž, C 2, 0 55.
- 12 Tamtéž, Matrika Batelov, Sign. 6.186, s. 80a.
- 13 L. IGÁLFFY - IGÁLY, *c. d.*, s. 43.
- 14 MZA Brno, C 2, 0 55.
- 15 SÚA Praha, DGS, č. 1272.
- 16 Tamtéž, DGS, č. 664.
- 17 MZA Brno, C 2, 0 55.
- 18 SÚA Praha, DGS, č. 1272.
- 19 MZA Brno, Matrika Batelov, Sign. 6.186, s. 80a.
- 20 MZA Brno, C 2, 0 55.
- 21 DGS uvádí syna Antonína, což potvrzuje Sedláček i Procházka, ale nelze vyloučit i další děti.
- 22 MZA Brno, Matrika Batelov, Sign. 6.186, s. 80a.
- 23 L. IGÁLFFY - IGÁLY, *c. d.*, s. 43.
- 24 SÚA Praha, DGS, č. 722a.
- 25 MZA Brno, Matrika Batelov, Sign. 6.186, s. 99a.
- 26 L. IGÁLFFY - IGÁLY, *c. d.*, s. 43.
- 27 MZA Brno, C 2, 0 43.
- 28 Tamtéž, C 2, 0 56.
- 29 SÚA Praha, DGS, č. 722a.
- 30 August SEDLÁČEK, *Českomoravská heraldika*, díl II., Praha 1925, s. 253; též OSN, díl XVIII., Praha 1902, s. 629.

ŘÍŠNIČTÍ Z ŘÍŠNICE

1656 - 1659 1. – 3. třída
1662 - 1663 6. třída

Adam František

Stará vladycká rodina Říšnických z Říšnice patří mezi početnou vrstvu české předběllohorské nižší šlechty. Pocházela ze vsi Říšnice u Lukavce na Pacovsku. V tábořském kraji vlastní několik menších deskových statků. V našem kraji jim dlouhá léta patří statek Mirošov.¹ Jejich první předek se připomíná v roce 1457. V roce 1542 byli přijati do vladyckého stavu.²

Na jihlavském gymnáziu studoval pouze jeden člen rodiny. Byl jím Adam František, který se narodil v Praze 11. listopadu 1646.³ Jeho otec Bohuslav rytíř Říšnický z Říšnice byl nejbohatším z celé rodiny. Po otci zdědil část statku Smilových Hor. Přikoupil roku 1638 kolébku rodu Říšnici. Dědictvím po bratrech získal na konci života statek Dvorce u Soběslavi a zbývající část Smilových Hor.⁴ V mládí býval bouřlivákem a násilníkem. V hádce o pivo 24. května 1643 výstřelem z pistole smrtelně poranil Václava rytíře Dvořeckého z Olbramovic, který za sedm týdnů ve Vlašimi zemřel. Nevědomě tak Bohuslav přispěl k zániku starého rodu Dvořeckých z Olbramovic, neboť po Václavovi zůstaly z dvojího manželství pouze dcery. Václavova druhá manželka byla Dorota Alžběta, dcera nám známého Jana Kryštofa barona Leskovce.⁵

Bohuslav se oženil v roce 1645 s Esterou Kaplířovou ze Sulevic, příbuznou při staroměstské exekuci roku 1621 popraveného českého pána Kašpara Kaplíře. Její otec a bratr byli postiženi poběllohorskými konfiskacemi.⁶ Z jejich manželství vzešel pouze jediný syn Adam František. Po osmnáctiletém manželství Estera v roce 1663 zemřela. Bohuslav zemřel okolo roku 1670.⁷

Náš student Adam František vystudoval nejprve první tři třídy jihlavského gymnázia. Čtvrtou a pátou třídu vystudoval v letech 1659 - 1662 na jezuitském gymnáziu v Jindřichově Hradci, kde však čtvrtou třídu opakoval.⁸ Poté se znovu vrátil na naše gymnázium a v letech 1662 - 1663 vystudoval závěrečnou šestou třídu. Po otcově smrti 1670 zdědil jeho statky, ale ihned prodal Smilovy Hory Václavu Františkovi rytíři Budkovskému z Budkova.⁹ V rozprodávání otcovského majetku pokračoval a roku 1672 prodal i Dvorce.¹⁰ Podle Dobřenského obdržel 19. února 1670 panský stav, což potvrzuje i Doerova genealogická sbírka, Sedláček však povýšení neuvádí.¹¹ Zdědil také otcovu násilnickou povahu. V roce 1677 na návštěvě u Václava Františka Budkovského ve Smilových Horách začal hádku s Leopoldem Voračickým z Paběnic. Vyzval jej k souboji, což Voračický odmítl. Dobře udělal, protože souboje byly přísně zakázány. Adam František však neustával v nátlaku na Voračického a výhrůžkami se jej snažil k souboji přimět. Voračický neustoupil a případem se zabýval krajský úřad v Kouřimi, který souboj zakázal a Adama Františka napomínal. Ten ještě téhož roku píše český omluvný dopis krajským hejtmanům do Kouřimi.¹² Měl ještě jiné spory pro vraždu, které se dopustil. Nemůžeme se tedy divit, když v roce 1678 prodává poslední statek Říšnici.¹³ Odstěhoval se s rodinou do Kutné Hory, kde bez testamentu 18. ledna 1689 zemřel.¹⁴

Oženil se 18. července 1671 s Kateřinou Eleonorou rytířkou Maternovou z Květnice, která se narodila v Praze 26. listopadu 1652.¹⁵ Pocházela z početné a nebohaté rodiny. Z jejich manželství vzešly čtyři děti, ale jedna dcera zemřela před otcem. Po manželově

smrti se vdova Kateřina Eleonora ucházela o poručnictví nad nezletilými třemi dětmi. Poručnictví dostala a k němu také pomocníka, svého příbuzného Františka Viléma rytíře Maternu z Květnice.¹⁶ V roce 1694 půjčuje Kateřina Eleonora peníze chrudimskému kupci.¹⁷ Potom o ní dlouho nevíme. Zemřela ve vysokém věku u svého zetě v Příchovicích (okr. Plzeň) v lednu 1728.¹⁸ Z pozůstalých dětí nemáme o nejmladší dceři Marii Terezii po otcově smrti zpráv. Syn František zemřel nezletilý již 31. ledna 1692.¹⁹ Bývá uváděn jako poslední svého rodu, ale jiné závažné skutečnosti nasvědčují o opaku.²⁰ Nejstarší dcera Kateřina Františka se provdala za Jindřicha Antonína sv. pána Hennigera ze Seeberka, pána na Příchovicích. Jindřich Antonín byl bohatým pánem a krajským hejtmanem v Plzni. Zemřel v roce 1724.²¹ Kateřina Františka přežila svého manžela o deset let a zemřela 2. července 1734.²² Bývá uváděna jako poslední členka rodiny Říšnických z Říšnice.

Erb: V červeném štítě v lokti ohnuté obrněné rameno s mečem v pěsti. V klenotu stejné rameno jako ve štítě. Přikryvadla stříbrno - červená.²³

POZNÁMKY

- 1 OSN, díl XXI., Praha 1904, s. 820; též Karel DOSKOČIL, *Berní rula 2. Popis Čech r. 1654*, Praha 1953, s. 90.
- 2 OSN, díl XXI., Praha 1902, s. 820.
- 3 SÚA Praha, DGS, č. 910.
- 4 OSN, díl XXI., Praha 1902, s. 820.
- 5 Antonín Norbert VLASÁK, *Okres Vlašimský*, Praha 1874, s. 127 - 128; též František TEPLÝ, *Zápis ve starém graduálu načeradském*, Sborník historického kroužku 29, 1928, s. 150.
- 6 Tomáš BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618*, díl I., Praha 1882, s. 231 - 232 (otec Adam), s. 235 - 236 (bratr Jiří Fridrich).
- 7 SÚA Praha, DGS, č. 910.
- 8 František TEPLÝ, *Dějiny města Jindřichova Hradce*, díl II., svazek 2, Jindřichův Hradec 1932, s. 341 (Seznam žáků gymnasia jesuitského); zde však chybně uvedeno, že v Jindřichově Hradci studoval pouze v roce 1659.
- 9 OSN, díl XXI., Praha 1902, s. 820; též SÚA Praha, DGS, č. 118.
- 10 Tamtéž, s. 820.
- 11 Tamtéž, s. 820.
- 12 SÚA Praha, Nová manipulace (NM), R 17/5.
- 13 OSN, díl XXI., Praha 1902, s. 820.
- 14 SÚA Praha, DGS, č. 910, též NM, R 17/7.
- 15 Tamtéž, DGS, č. 625.
- 16 SÚA Praha, NM R 17/7.
- 17 Tamtéž, NM, R 17/8.
- 18 Tamtéž, DGS, č. 625.
- 19 Tamtéž, DGS, č. 910.
- 20 Tamtéž, DGS, č. 910.
- 21 OSN, díl XI., Praha 1897, s. 111.
- 22 SÚA Praha, DGS, č. 625.
- 23 August SEDLÁČEK, *Českomoravská heraldika*, díl II., Praha 1925, s. 211.

VRAŽDOVÉ Z KUNVALDU

1662 - 1668	1. – 6. třída	Ferdinand
1680 - 1687	1. – 6. třída (opakoval šestou třídu)	Karel Leopold
1682 - 1690	1. – 6. třída (opakoval čtvrtou a šestou třídu)	Norbert Alois
1691 - 1696	2. – 6. třída	Ferdinand
1691 - 1698	1. – 6. třída (opakoval šestou třídu)	František
1694 - 1697	5. – 6. třída (opakoval šestou třídu)	Václav
1705 - 1711	2. – 6. třída (opakoval šestou třídu)	Bernard

Stará česká šlechtická rodina Vražďů z Kunvaldu byla snad slezského původu. Poprvé se připomínají v roce 1360. Byli početnou vladyckou rodinou, která v Čechách vlastnila četné drobné statky.¹ Do českého rytířstva byli přijati v roce 1603.² Český panský stav a polepšení erbu obdržela skoro celá rodina 19. června 1759.³

Na jihlavském jezuitském gymnáziu studovalo celkem sedm členů rodiny Vražďů. Byl to otec a jeho šest synů. Jako první studoval Ferdinand (Jiří), který se narodil na otcově tvrzi v Martinicích roku 1650.⁴ Jeho otec Václav rytíř Vražda z Kunvaldu se narodil v roce 1596. Z účasti na stavovské vzpouře byl osvobozen, ale musel zaplatit pokutu 80 zlatých rýnských. V roce 1629 zdědil otcovský statek Martinice u Dolních Kralovic, který však byl lenní, protože otec byl za svou účast na stavovském povstání odsouzen k manství. Václav vykoupil Martinice z lenního závazku 23. března 1650 po zaplacení 905 zlatých a 13 krejcarů zadrželé manské kvóty. Dalších 4.594 zlatých a 46 krejcarů zaplatil za propuštění z manství.⁵ Dvakrát se oženil. Jeho první manželkou se stala v roce 1633 Anna Polyxena Rombáková ze Suché.⁶ Pocházela ze staré šlechtické rodiny německého původu. Zemřela neznámo kdy. Podruhé se oženil s Ludmilou Alžbětou Vtelenskou ze Vtelna, jejíž rodina byla pobělohorskými konfiskacemi naprosto ožebračena.⁷ O jejím životě nic nevíme. Druhé manželství bylo bezdětné. Václav přikoupil roku 1655 statek Ježov. Zemřel okolo roku 1666. Zanechal po sobě z prvního manželství tři dcery a jediného syna Ferdinanda Jiřího.⁸

Náš student Ferdinand Jiří vystudoval všech šest tříd jihlavského gymnázia. Ještě v době studií mu jako šestnáctiletému zemřel otec. Zdědil po něm statek Martinice, kde si vystavěl naproti staré tvrzi raně barokní zámek.⁹ Ihned po studiích se sotva devatenáctiletý poprvé oženil v roce 1679 s patnáctiletou Annou Klárou rytířkou Milíčovskou z Braumberka. Nevěsta pocházela z nově povýšené šlechtické rodiny, jejíž předkové sloužili jako úředníci pražskému arcibiskupovi.¹⁰ Porodila Ferdinandovi pět dětí. Zemřela po sedmiletém manželství ve věku 22 let na neštovice 6. června 1676, pohřbena v kostele ve Sněti u Dolních Kralovic.¹¹ S druhým sňatkem Ferdinand neotálí a ještě téhož roku 1676 se oženil s devatenáctiletou Alžbětou Barborou rytířkou Haugvicovou z Biskupic.¹² Její rodina byla míšeňského nebo lužického původu. V této době patřila mezi českou rytířskou šlechtu. Druhé manželství trvalo jen tři léta. Narodily se z něho dvě děti. Po porodu druhého dítěte, byl to syn, Alžběta Barbora 15. června 1679 umírá. Je také pohřbena v kostele ve Sněti.¹³ Mladý vdovec opět dlouho nečeká se sňatkem. V Praze se 26. listopadu 1679 oženil s Reginou Konstancií rytířkou Smrčkovou z Mníchova. Narodila se v Lukavci u Pacova 9. července 1663.¹⁴ Rodina Smrčků patří k starobylým českým rytířským rodinám. Třetí manželství trvá necelých dvanáct let. Vzešly z něj čtyři děti. Po porodu posledního dítěte Regina Konstancie 6. dubna 1691 zemřela.

Byla pohřbena v želivském klášteře.¹⁵ Nezlomný Ferdinand se krátce po smrti třetí manželky znovu oženil. Čtvrtou manželkou se stala Karolina Laura sv. paní Vernierová z Rougemontu. Sňatek se uskutečnil 25. listopadu 1691 ve Světlé nad Sázavou. Karolina Laura se narodila okolo roku 1663. Zemřela v Košetících po roce 1700. Je pohřbena v želivském klášteře.¹⁶ Z posledního, čtvrtého manželství se narodilo pět dětí. Celkem byl tedy Ferdinand Jiří otcem šestnácti dětí, ale některé z nich zemřely v dětském věku.

Za několik let po uzavření čtvrtého manželství se Ferdinand Jiří rozhodl prodat své staré sídlo Martinice. Prodej uskutečnil v roce 1695.¹⁷ Náhradou koupil nedaleký statek Košetice.¹⁸ Vlastnil také krátký čas v našem okrese statek Mirošov, který byl častým předmětem prodejů a koupí.¹⁹ Ferdinand Jiří zemřel 30. dubna 1713 ve věku 63 let. Pohřbili jej v kostele v Košetících.²⁰

Druhým studentem z rodiny Vražďů byl Ferdinandův syn z prvního manželství. Byl jím Karel Leopold, který se narodil v Martinicích roku 1670.²¹ Na našem gymnáziu vystudoval všech šest tříd, ale poslední musel opakovat. Po studiích vstoupil do jezuitského řádu. Brzy nato, v roce 1692, ve věku 22 let zemřel.²²

Třetím studentem byl Norbert Alois, který se narodil v Martinicích v roce 1673.²³ Byl také z otcova prvního manželství. V Jihlavě studoval osm let. Učení mu příliš nešlo, proto musel čtvrtou a šestou třídu opakovat. Také on zvolil církevní dráhu. Stal se kanovníkem a členem premonstrátského kláštera na Strahově. Zemřel dvacetisedmiletý v červenci 1700 v Praze.²⁴

Čtvrtým studentem se stal Ferdinand (Antonín) z druhého manželství. Jeho narození zaplatila matka životem. Narodil se v Martinicích v roce 1679. Nevíme, kde vystudoval první třídu gymnázia. V Jihlavě vystudoval druhou až šestou třídu. Po studiích byl snad na kavalírské cestě, nebo poslán na další studia. Je také možné, že byl krátkou dobu ve vojsku. Zemřel u Vercelli v Itálii počátkem 18. století, byl svobodný.²⁵

Pátým studentem z třetího manželství byl František (Ignác). Narodil se v Martinicích 24. června 1684.²⁶ Vystudoval všech šest tříd našeho gymnázia, ale poslední třídu opakoval. Po otci zdědil Košetice, kde několik let hospodařil, ale po roce 1716 je prodal.²⁷ Koupil Loděnice u Berouna a Zboží u Habrů. Byl také krajským hejtmanem v Čáslavi. Poprvé se oženil v Praze 13. září 1711 s Marií Terezií sv. paní z Hohenfeldu, která zemřela již v roce 1716. Byla pohřbena v želivském klášteře.²⁸ Druhý sňatek uzavřel v Soběslavi 17. listopadu 1717 s Kateřinou Annou rytířkou Kořenskou z Terešova. Šestnáctiletá nevěsta pocházela ze starobylé české šlechtické rodiny. Narodila se 5. dubna 1701.²⁹ V roce 1723 byli oba manželé přijati za terciáře premonstrátského kláštera v Želivě. František Ignác se stal spolubratrem a Kateřina Anna spolusestrou.³⁰ Kateřina Anna zemřela ve 33 letech v Berouně 27. ledna 1734.³¹ Byla prý v době úmrtí paní krásná a zdravá.³² V roce 1727 koupil František Ignác Eislovský dvůr na Plzeňském předměstí v Berouně, který v roce 1746 prodal a žil na svém statku v Loděnicích.³³ Do kaple u Boží Vody, nedaleko Berouna, daroval v roce 1737 nový, krásně řezaný oltář.³⁴ Jako jediný z Vražďovského rodu nebyl 19. června 1759 povýšen do panského stavu. Snad toho ani nežádal, neboť jeho syn povýšen byl. Zemřel až 1. února 1761 ve věku necelých 77 let. Pohřbili jej po boku jeho manželek v Želivě.³⁵ František Ignác měl šest dětí pouze z druhého manželství. Jím nově založená linie Vražďů vymřela již jeho dětmi. Po meči synem Janem Františkem, + 23. srpna 1772 v Havlíčkově Brodě. Po přeslici pak dcerou Marií Barborou, + 3. března 1799 ve Smržné u Štoků.³⁶

Šestým studentem z třetího manželství je Václav, jmenovaný vždy Janem Václavem. Narodil se v Martinicích roku 1681. V Jihlavě vystudoval pouze pátou a šestou třídu gymnázia, kterou opakoval. Nevíme, kde vystudoval první čtyři třídy. V roce 1704 je již pánem na Vlčevsi u Radenína. Statek Hojovice u Černovic vlastnil v letech 1709 - 1719. V roce 1738 koupil panství Červený Hrádek u Kolína ze zkrachovalé podstaty pověstného hraběte Bredy. Touto koupí postavil svou rodinu na pevnou majetkovou základnu. Červený Hrádek patřil Vraždům až do roku 1887.³⁷ Patřil v Čechách mezi zemské úředníky. Zastával postupně tyto funkce: místopísař 1733 - 1735, místosudí 1735 - 1740, místokomorník 1743 - 1749.³⁸ Byl také královským hejtmanem na Malé Straně. Zemřel v Praze 14. května 1751.³⁹ Oženil se v roce 1702 s Hedvikou Alžbětou Funkovou z Funken. Nevěsta pocházela z nově povýšené a bohaté šlechtické rodiny. Narodila se v Praze 22. listopadu 1673. Zemřela v Praze 11. dubna 1749.⁴⁰ Jejich potomstvo a celá rodina Vraždů z Kunvaldu vymřela po meči Václavovým potomkem Alfrédem 17. října 1948 v Polici u Jemnice.⁴¹ Po přeslici Vraždové vymřeli Alfrédovou dcerou Marianou, provdanou hr. Wickenburgovou 28. května 1978 v Halbtturnu (Rakousko).⁴²

Sedmým a posledním studentem z rodiny Vraždů byl Bernard (František). Pocházel z otceva čtvrtého manželství. Narodil se v Martinicích roku 1694. Nevíme, kde vystudoval první třídu gymnázia. V Jihlavě vystudoval druhou až šestou třídu, kterou však opakoval. Koupil statek Uhelnou Příbram v Chotěboře a Vestec. Zastával mnohé veřejné úřady. V roce 1748 byl krajským hejtmanem v Čáslavi, také určitou dobu zastával funkci komisaře nad kontribucemi. S první manželkou žil nějaký čas v Chrudimi. Naposledy žil na odpočinku v Kutné Hoře, kde byl hejtmanem zemské hotovosti (milice). Zemřel v Kutné Hoře 12. března 1751.⁴³ Poprvé se oženil v Libici u Chotěboře 14. srpna 1724 s ovdovělou baronkou Barborou Josefou Račínovou z Račina, rozenou hr. Valdštejnovou. Pocházela z hlavní větve hradištské rodu Valdštejnů. Narodila se 8. července 1685. V době svého druhého sňatku byla již šest let vdovou. Zemřela v Chrudimi již 4. února 1727.⁴⁴ Druhý sňatek uzavřel v Letohradu (Kyšperk) 27. září 1727 s Marií Františkou hr. Hřebenářovou z Harrachu. Mladičká novomanželka se narodila v Praze 30. července 1710. Pocházela ze staré české rodiny. V manželství prožila necelých devatenáct let. Bernardovi porodila osm dětí. Zemřela po narození posledního dítěte v městě Stříbře 16. února 1746.⁴⁵

Bernard František se znovu oženil v Kutné Hoře 22. srpna 1746 s Marií Annou Marchisiovou de Cassele. Nevěsta byla již starší (nar. 1712). Pocházela z italské šlechtické rodiny, která se po třicetileté válce usadila v Polné. Marie Anna přežila svého manžela pouze o rok a zemřela také v Kutné Hoře 13. listopadu 1752.⁴⁶ Z třetího manželství se narodilo jedno dítě.

Bernardem nově založená větev Vraždů z Kunvaldu vymřela jeho vnukem Bohumilem v Prešpurku (dnes Bratislava) 3. listopadu 1859.⁴⁷

Erb: V modrém štítě zlatý okřídlený bazilišek. V klenotě bazilišek jako ve štítě. Přikryvadla modro - zlatá.⁴⁸

POZNÁMKY

1 OSN, díl XXVI., Praha 1907, s. 1012; též SÚA Praha, DGS, č. 530.

2 *Gothaisches Genealogisches Taschenbuch der Freiherrlichen Häuser*, Gotha 1921, s. 1080.

3 August von DOERR, *Der Adel der Böhmischen Kronländer*, Prag 1900, s. 244, pagina 310; též DGS č. 530 uvádí datum 3. října 1759, OSN potvrzuje Doerra.

- 4 SÚA Praha, DGS, č. 530.
- 5 Tomáš BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618*, díl II., Praha 1883, s. 905.
- 6 SÚA Praha, DGS, č. 878.
- 7 Tamtéž, DGS, č. 530; též T. BÍLEK, *c. d.*, s. 918 - 919.
- 8 Tamtéž, DGS, č. 530.
- 9 *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, díl VI. Východní Čechy, Praha 1989, s. 299.
- 10 SÚA Praha, DGS, č. 654.
- 11 Antonín Norbert VLASÁK, *Okres Dolno - Kralovický v Čáslavsku*, Praha 1884, s. 33.
- 12 SÚA Praha, DGS, č. 326.
- 13 A. N. VLASÁK, *c. d.*, s. 33.
- 14 SÚA Praha, DGS, č. 1000.
- 15 SÚA Praha, DGS, č. 530; též *Památky archeologické*, díl 2, Praha 1856, s. 149.
- 16 SÚA Praha, DGS, č. 1182; též *Památky archeologické*, díl 2, Praha 1856, s. 149 (její rodina viz u Amchů z Borovnice).
- 17 *OSN*, díl XXVI., Praha 1907, s. 1012; též A. N. VLASÁK, *c. d.*, s. 35, kde rok prodeje 1700.
- 18 *OSN*, díl XXVI., Praha 1907, s. 1012.
- 19 August SEDLÁČEK, *Místopisný slovník historický království Českého*, Praha 1908, s. 609.
- 20 *OSN*, díl XXVI., Praha 1907, s. 1012, též DGS, č. 530.
- 21 SÚA Praha, DGS, č. 530.
- 22 Tamtéž, DGS, č. 530.
- 23 Tamtéž, DGS, č. 530.
- 24 Tamtéž, DGS, č. 530.
- 25 Tamtéž, DGS, č. 530.
- 26 Tamtéž, DGS, č. 530.
- 27 A. N. VLASÁK, *c. d.*, s. 110.
- 28 SÚA Praha, DGS, č. 530.
- 29 Tamtéž, DGS, č. 530.
- 30 *Památky archeologické*, díl 2., Praha 1856, s. 149.
- 31 Tamtéž, s. 149; též DGS, č. 492.
- 32 Josef VÁVRA, *Paměti královského města Berouna*, Beroun 1899, s. 333.
- 33 Tamtéž, s. 333.
- 34 Tamtéž, s. 383.
- 35 *OSN*, díl XXVI., Praha 1907, s. 1012; též *Památky archeologické*, díl 2., Praha 1856, s. 149.
- 36 SÚA Praha, DGS, č. 530.
- 37 *OSN*, díl XXVI., Praha 1907, s. 1012; též *Hrady a zámky ...*, díl VI., s. 77.
- 38 *Dílo Františka Palackého*, svazek 1., Praha 1941, s. 399, 400, 402.
- 39 SÚA Praha, DGS, č. 530.
- 40 Tamtéž, DGS, č. 530.
- 41 Nápis na rodinné hrobce Vražďů v Polici u Jemnice.
- 42 Gräfliche Häuser, Band XI., Limburg an der Lahn 1983 (opis genealogie Wickenburgů).
- 43 SÚA Praha, DGS, č. 530.
- 44 Tamtéž, DGS, č. 892.
- 45 Tamtéž, DGS, č. 321.
- 46 Tamtéž, DGS, č. 616.
- 47 Tamtéž, DGS, č. 530.
- 48 August SEDLÁČEK, *Českomoravská heraldika*, díl II., Praha 1925, s. 157.

Adelige Schüler des Jesuitengymnasiums in Iglau und ihre Familien

Jiří Bořecký

Die alte Matrikel des Iglauer Jesuitengymnasiums aus den Jahren 1626 – 1773 enthält an die 200 Namen von Angehörigen des Adelstandes. Aus dieser Zahl wurden zehn Schüler ausgewählt. Die Studie beinhaltet zehn Artikel, in denen nicht nur die Schicksale dieser Schüler, sondern auch eine kurze Geschichte ihrer Familien und Nachkommen, sowie ihre Erhebung in den Adelstand und ihre Wappen geschildert werden.

Es wird die Bedeutung dieser Familien bewertet, deren Angehörige oft einige Generationen lang am Iglauer Gymnasium studierten. Es handelt sich um nicht sehr begüterte Familien vorwiegend tschechischer Herkunft, die in unserer Region trotzdem eine wichtige Rolle spielten. Durch ihre Kontakte und Verwandtschaftsbeziehungen reichen sie über den Rahmen unserer Region hinaus und gehören untrennbar zur unserer reichen Geschichte.

Übersetzung : Alena Jakubičková

Adresa autora:

Jiří Bořecký, Batelov 321, 588 51 Batelov